

володіють своєю рідною мовою, і водночас об'єднані однією (чи кількома) державною мовою, які підпорядковуються основним комунікативним законам і правилам міжкультурного і міжнаціонального спілкування.

Бездоганне знання майбутніми вихователями рідної і державної мов виступить позитивним підґрунтям для майбутньої професійної діяльності. Саме такий підхід до мовної освіти забезпечить мовну стабільність у багатонаціональній державі, що є найважливішим чинником формування багатомовної та мовної особистості майбутніх вихователів.

Література

1. Агадуллін Р. (2004). Полікультурна освіта: методолого-теоретичний аспект. *Педагогіка і психологія*, 4. 7–12.
2. Бахтин М. (1973). Искусство слова и смеховая культура. *Контекст*, 7. 66–69.
3. Бацевич Ф. (2004). Основи комунікативної лінгвістики.
4. Гукаленко О. (2003). Поликультурное образование: методологические и технологические контексты. *Славянская педагогическая культура*, 2. 132–137.
5. Гумбольдт Вильгельм (1984) Избранные труды по музыкознанию. М.: Прогресс.
6. Леонтьев А. (1997). Основы психолінгвістики. М.: Смысл.
7. Миропольська Н. (2002). Мистецтво слова у структурі художньої культури учня. К.: Парламентське видавництво.
8. Соссюр Фердинан (197). Труды по языкознанию. М.: Просвещение.
9. Черкасов М. (2012). Мовна особистість і художньо-образне мовлення. *Комунікативно-мовленнєвий супровід професійної підготовки майбутніх фахівців півдня України*. Одеса, 88–93.

Анжела Буднік

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри слов'янського мовознавства,
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,
Одеса, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОВНОГО ПОРТФЕЛЯ ПІД ЧАС РОБОТИ З ІНОФОНАМИ

Ключові слова: мовний портфель, інофон, мовна освіта, українська мова як іноземна.

Останнім часом все більше впроваджуються в освітній процес європейські стандарти навчання, навчання за спільними програмами, нові освітні технології, питомі форми та методи навчання тощо. Значної уваги заслуговує створення сприятливих умов для реалізації академічної мобільності студентів та викладачів, що сприяє інтеграції вітчизняних вишів в освітній науковий процес. Саме тому все актуальніше постає питання оновлення та модернізації навчальних програм у відповідності до загальноєвропейських стандартів, упровадження яких значно розширить конкурентоспроможність вітчизняних закладів вищої освіти у порівнянні з європейськими.

У першу чергу вирішення поставлених завдань залежить від змісту навчання та сучасних освітніх технологій, що застосовуються у вишах

України. Зміна стратегії навчання вимагає кардинальних змін у методиці викладання будь-якої навчальної дисципліни. Робота з іноземними студентами має свої певні специфічні особливості, які обов'язково варто враховувати під час освітнього процесу.

Поняття «портфоліо», «портфель», «мовний портфель» докладно було розглянуто [1; 2; 3], але зауважимо, що це в першу чергу новий підхід до навчання, під час якого формується зовсім інша (у порівнянні з усталеними методиками навчання) взаємодія між викладачем та студентом, у ході якої визначаються нові завдання та критерії оцінки знань.

Виділяють багато видів та класифікацій мовного портфеля [4; 5; 6]. Але більш зручним на сьогодні є електронний (або онлайн-портфель). У процесі читання курсу «Українська мова як іноземна» інофонам вважаємо за доцільне використовувати мовний портфель, куди студент збирає матеріали впродовж семестру, року навчання, педагогічної практики тощо. Перегляд викладачем портфеля вбачає нотатки своїх зауважень, рекомендацій; формує уявлення про ступінь засвоєння інофоном того чи того матеріалу. Так, наприклад, під час ознайомлення з такими темами як «Мое рідно місто», «Місто, де я навчаюся» у робочому портфелі інофона можуть бути розміщені матеріали про міста із різних джерел, фотографії, картини тощо; адаптовані для інофонів тексти (з обов'язковими зауваженнями та коментарями викладача); передтекстові та післятекстові завдання; матеріали до диспутів та дискусій, запропоновані викладачем під час практичних занять (це можуть бути відповіді на питання на кшталт «Використовуючи іменники у місцевому відмінку розкажіть про цікаві місця для туристів?»). Інофони тезисно записують свої власні думки, цитати відомих людей, фрази із текстів тощо як на підтвердження, так і на заперечення висловлювання. Важливо, щоб всі ці завдання обов'язково перевірялись викладачем, а його зауваження аналізувались інофоном.

Для створення будь-якого виду портфеля важливими є роздуми не тільки над запропонованими інофонам завданнями, але й рефлексія студента-іноземця щодо способів роботи, послідовності дій. Інофон має проаналізувати наскільки вдалим, вірним, точним був обраний ним шлях розв'язання поставленого завдання, наскільки ефективно він організував свою роботу.

Як було зазначено, доцільне використовувати електронного портфеля у вигляді мультимедійної презентації відображає всі письмові матеріали, та відеофрагменти найцікавіших проектів студента. Для цього окрім звичних додатків Google та Microsoft можна використовувати і такі популярні сьогодні платформи як Trello, Moodle, Kanbanchi, «Планиро», MeisterTask, «Планфікс», Planner, Kaiten, Taskify тощо. Інофон самостійно обирає додатки, налаштування, контент згідно із тематикою курсу, комунікативними завданнями.

Електронний портфель ще може бути представлено у вигляді персональної інтернет-сторінки кожного студента, де є такі підрозділи:

- загальні відомості про студента;
- дослідницькі роботи;
- творчі роботи;
- наукові роботи;
- оцінка портфоліо.

Розділ «оцінка портфоліо» буде слугувати своєрідною текою, куди кожен, хто відвідує сторінку, може написати свій коментар, відгук, оцінити винесені для обговорення матеріали.

Електронний портфель інофона – це мережева інтерактивна освітня технологія візуалізації колекцій власних матеріалів, творчих робіт у науковій пізнавальній діяльності інофона та рефлексії його результатів. Більшу частину електронного портфеля складають власні матеріали студентів, що були створені ними під час самостійної роботи. Зміст електронного портфеля формується студентом не одразу, а впродовж всього вивчення курсу «Українська мова як іноземна». Викладач має систематично відвідувати інтернет-сторінку з електронним портфелем студента, перевіряти виконання ним завдань, залишати коментарі, запитання, оцінювати якість виконання завдань.

Ще одним видом портфеля, який варто використовувати під час роботи з іноземними студентами, є тематичний портфель. Цей вид портфеля присвячено аналізу та розробці різноманітних аспектів запропонованої викладачем теми. На початку семестру студент обирає тему індивідуального науково-дослідного завдання, яке має бути виконано і захищено під час портфоліо-конференції наприкінці семестру. Тематичний портфель може бути частиною робочого портфеля.

На початку роботи викладач обов'язково має ознайомити студентів з основними вимогами до створення робіт такого типу, пропонує виконати деякі аналітичні, творчі завдання, що можуть увійти до студентської теки. Кожне завдання містить декілька можливих варіантів відповіді. Подаються зразки оформлення робіт такого типу. Після того як інофони зрозуміли, що їм потрібно робити, вони розпочинають роботу над обраною ними темою.

Виконуючи тематичний портфель студент-іноземець має ознайомитися зі значною кількістю літератури із обраної теми, проаналізувати її, виокремити лише необхідне. Тісна співпраця з викладачем сприяє формуванню наукового мовлення у студента-іноземця. Доречним було б виділити окрему рубрику в портфоліо: «Зауваження та пропозиції», куди викладач може записати свої коментарі до роботи. Проте слід пам'ятати, що лише студент вирішує, які саме матеріали він додає у свій портфель. Визначальним є момент самовизначення, що є передумовою посилення самовідповідальності студента по відношенню до навчання, самостійності в організації системи навчання.

Логічним завершенням роботи над тематичним портфелем є портфоліо-конференція, де студенти-іноземці презентують свої дослідження, обмінюються думками, обговорюють результати роботи кожного,

рефлексують.

Варто пам'ятати, що оцінювати потрібно лише те, що студент знає і вміє із зазначеної теми або предмету, наскільки точно може здійснювати самооцінку власних досягнень.

На наш погляд, використання методу портфеля у роботі з інофонами є доволі ефективним, адже розвиває мислення, вміння користуватися науковою літературою, здатність до самоаналізу.

Литература (References)

1. Budnik, A. (2017). Language portfolio in teaching Ukrainian as a Foreign Language. *Science and education*. Odesa, (Vols. 4/CLVII), (pp. 137–142)[in English].
2. Budnik, A. & Hizhyak, I. (2016). Linguistic didactic principles of using the portfolio method in teaching foreign students. *Sbornik příspěvků z mezinárodní konference VIII. olomoucké sympozium ukrajinistů střední a východní Evropy [«UCRAINICA VII SOUČASNÁ UKRAJINISTIKA PROBLÉMY JAZYKA, LITERATURY A KULTURY»]*, (Olomouc, 25–27.08.2016). Olomouc, (pp. 572–579) [in Ukrainian].
3. Budnik, A. (2018). The language portfolio in teaching Russian as a foreign language in universities of Ukraine. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych. Monografia Pokonferencyjna [«Science, Research, Development. Pedagogy. #3»]*, Warszawa [in Ukrainian].
4. Fateeva, I.A. & Kanatnikova, T.N. (2011). “Portfolio” method as a priority innovative technology in education: continuity between secondary school and university. *Young scientist*. (Vols. 12), (pp. 526-528) [in Russian].
5. Hushchin, Yu. (2012). Interactive teaching methods in higher education. *Psychological Journal*. (Vols. 2), (pp.1-18) [in Russian].
5. Novikova, T.G., Pinskaya, M.A., Prtuchenkova, A.S. & Fedotova, E.E. (2004). Portfolio in foreign educational practice. *Education Issues*. (Vols. 3), (pp. 201-238) [in Russian].

奥克萨娜·戈罗桑基纳

教育科学候选人，副教授，音乐与器乐训练系，音乐与舞蹈教育学院，乌克兰南方国立师范大学，乌克兰，敖德萨，斯塔波托弗兰科夫斯卡娅路26号

钢琴学习的学生演奏技巧形成的理论思考

关键词: 技巧，表演技巧，钢琴学习。

乌克兰在融入欧洲、世界教育一体化的进程中面临着很多现代高等教育方面的问题:教学目标和任务的转变，对学术内容的审查，教学方法的改善，师范教育体系及理论的完善化。在人性化，民主化和“文化对话”的背景下越来越有必要通过普及化教育来培养高层次、高水平的艺术音乐类教师。为此，乌克兰也出台了一系列相关法律如《2012~2021年国家教育战略发展计划》，《乌克兰通识教育概况》，其中加大对人文领域发展背景下培养高素质高水平的专家及开展的相关文化专业活动给予了高度重视。因此，未来音乐专业类教师的培养和其个人文化艺术素养的提高显得尤为关键。这不仅是中学教育的一部分，而且音乐教学也是开展课外活动的重要方面。在钢琴训练过程中进一步完善学生钢琴演奏技巧。利伯曼在他的《钢琴演奏技巧》写道：《当谈到钢琴技巧时，它包含了大量的演奏技巧，指法技巧等，钢琴家可以